

199 Gazal XII húszévesen is fitt kanca, a közönségnél ő volt a nyerő

ÍRTA ÉS FOTÓZTA
RÁSKY PÉTER

KAPOSVÁR JÓL VIZSGÁZOTT

Shagya-Arab Fesztivál

A kaposvári Lovasakadémia nem először ad otthont az arab lovaknak, hiszen volt már itt 1999-ben, 2000-ben és 2002-ben is tenyészszemle, de az állattenyésztési napok közéjébe illesztve sikerült egy igazán közönségszalagató eseményt létrehozni, amely zsúfolásig megtöltötte a fedeles lovardát. A lovarda épülete egyébként központi szerepet töltött be, hiszen a szemle mellett szünet nélkül zajlottak az érdekes programok. Maga a kiállítás pedig számtalan látnivalót nyújtott.

Foglalkozunk azonban a lovakkal, hiszen 71 shagya-arab ló került felvezetésre, amely az elmúlt évek rendezvényeihez képest talán szerényebb létszám. Szinte teljesen eltűntek az egy-két kancás magántenyésztők, átadva a terepet a nagyobb méneseknek, amely a gazdasági helyzetnek is köszönhető. Ettől függetlenül a lovak minőségében és bemutatásában a legmagasabb igényeket is kielégítették. A bírói testületet Bruno Furrer Svájcból, Michael Horni Szlovákiából és Kovács Judit Magyarországról alkotta. A szemle levezetésében Rombauer Tamás ügyvezető elnöknek és Baranyai Sándornak, a KÁN szakmai programfelelősének – aki egyébként a MALE tenyésztési bizottságának a vezetője – volt oroszlánrésze. Munkájuk minden elismerést megérdemelt, hiszen viszonylag gördülékenyen sikerült a szakmai program lebonyolítása.

Végre! Sóhajthatott fel az arabló-kedvelő közönség, hiszen néhány, jól-rosszul sikerült kisebb kezdeményezéstől eltekintve 2008 óta nem volt hazánkban hivatalos nemzetközi tenyészszemle a shagya-arabok számára. Az idén viszont a Kaposvári Állattenyésztési Napok (KÁN) szervezői, karöltve a tenyésztőegyesülettel (MALE), megszervezték a rendezvényt, amely látva a közönség érdeklődését és tetszésnyilvánítását, népiesen szólva a bokréta volt a KÁN kalapján.

Biztató fiatal állomány

A szombati napon a junior korosztályok bemutatása zajlott. A kancaévjáratok kezdték a megmérettetést, ahol főképpen a 2–3 éves osztályok mezőnyét kell kiemelni. Az apamének közül kiemelkedtek O'Bajan Basa illetve Koheilan XIII ivadéka, a tenyészetek közül pedig letette névjegyét a tiszaföldvári Nakicer Kft. a kétéves pej O'Bajan Beatrice (O'Bajan XXIV-Rp. Kemir Banka) osztálygyőztes, későbbi rezerv champion kancája révén. A tenyészet néhány évvel ezelőtt a répápusztai mgsz. shagya-arab ménesét vásárolta meg, és tartotta egyben, magyar kézen az értékes állományt. Most pedig kitűnő minőségű és példásan bemutatott egyedekkel vetette észre magát ezen a szemlén. Talán a legkielégettebb osztály volt a hároméves kancáké, ahol O'Bajan Basa -3

(O'Bajan Basa-Gazal XIX) révén bábolnai siker született, megnyerve mind az osztálygyőztes, mind a junior kanca champion címet. A championátusban, eltérve a hagyományoktól, ezúttal harmadik helyezettet is választottak a bírók, amely címet a junior kancáknál a bábolnai Gazal XIV-1 (Gazal XI-4-253 Kemir V) szerezte meg, rávilágítva ezzel, hogy a néhai Gazal XIV, amely a magyar földön maradt Gazal VII-Gazal IX-Gazal XI vonal képviselője volt, talán nagyobb szerepet is megérdemelt volna a tenyésztésben, hiszen gyönyörű fejet és kiváló rámát adott tovább ivadékaiknak.

A ménéknél hasonló erősségű mezőnyt láthattunk. Ott is a 2–3 éves ménék osztálya hozta a legmagasabb színvonalat, bár a Nakicer Kft. egyéves, O'Bajan Basa-Namora származású ménje, O'Bajan Noxiusz is szép reményekre jogosít. A kétéveseknél a Majesta kancavo-

nalából jövő bábolnai Shagya VII-6 és a Pelsonius Ménes igen jól fejlett ménje, Koheilan Egon P. (Koheilan XIII-Dahoman XXXVI-34) csatájából a zsúri most Shagya VII (Shagya) fiának adta a győzelmet. A hároméves ménék mezőnyében jobb típuspontjaival a Pelsonius Ménes ménje, Koheilan Fáraó P. diadalmaskodott a bábolnai ménes ménje, Kemir VI-3 (Kemir V-2-164 Gazal XI) előtt. A championátusban szintén e két méncsikó játszott a főszerepet, ám végül a tavalyi Stadt Paura-i ISG-szemle győztese, a rá-más Koheilan Fáraó P. lett a nyertes, a rezerv champion címet a kitűnő Kemir utód, a harmadik helyezést Shagya VII-6 kapta.

Az a bizonyos „családi ezüst”

A felnőtt osztályok a vasárnapi napon kerültek bemutatásra, ahol a tenyészetek úgymond kitéve a

„családi ezüstöt”, a legjobb kancákat és ménjeiket hozták el. Ezzel a nézők egy helyen kaptak bepillantást az ország különböző shagya-arab méneseiben folyó tenyésztői munka bázisába, amely nem csak a hozzáértő számára volt nagy élmény, s amit az sem árnyékol be, hogy a kanca championátust egy osztrák ló nyerte.

A kancák legnépesebb és talán legerősebb osztálya a 4–6 éves kancák csoportja volt. Itt tíz válogatott minőségű kanca vetélkedett. A bírálaton végül egy osztrák tulajdonú kanca, Gloriett (Geydan–Gazala) nyerte az osztályt, azonban én mégis inkább

fiatal kancája, Koheilan Misszi P. (Koheilan XIII–57 Amurath Maisa) nevének megemlítése nélkül sem, amely szintűgy bármely tenyészet éke lehetne. A 7–10 éves kancák mezőnyébe három nevezés érkezett, itt a román tulajdonú pej Dilema (Dahoman XXXVI-4–Nedjari IX-40) nyerte az osztályt Vörös József gyűrsi tenyésztő kiváló és rendkívül sportos küllemű, duplán Koheilan kancája, Koheilan Kisasszony (Koheilan Kenitra–Kohelian XXXVI-6) előtt.

O'Bajan Beatrice,
junior res. champion kanca

A fiatal Shagya VIII törzsmén rezerv champion, félvéreket meghazudtoló mérettel és sportos megjelenéssel

NCS Gazal Kalifa, a shagya-arab etalonjának megtestesítője

néhány magyar kancát emelné ki. Elsőként az osztályában másodiknak kihozott, végül kanca rezerv champion NCS O'Bajan Talaszt dr. Novobáczky Iván tenyészetéből, amely véleményem szerint a shagya-arab fajta ideálját testesíti meg. Származásában a legjobb O'Bajan vonalakat ötvözi Basco (O'Bajan XXIII), Pamino (O'Bajan XX) és Batan (O'Bajan XVIII) révén, ezzel egy ízig-vérig teljesítménylovat tükröz mind a ló külleme, mind a származása. Szintén ebben az osztályban indult két évvel fiatalabb húga, O'Bajan Boglárka is, amely Gál Imre gyulai tenyésztő birtokában van, és sikeres sportkipróbáláson vesz részt. Hasonló pozitívumokat lehet elmondani a bábolnai ménes Jussuf VIII-1 nevű kancájáról, amely a ménes meghatározó ménnevelő kancájának, Judithának, és a közelmúltban sajnálatosan elpusztult egyesületi ménnek, a vonal feltámasztójaként importált Jussuf VIII-nak a csikója. Nem mehetünk tovább a Pelsonius Ménés kiváló

A 11 évnél idősebb kancák osztályában kiváló kancákat láthattunk, mondhatni, élő legendákat. A győzelmet, majd a champion címet itt is a láthatóan show-ra tréningezett osztrák ló szerezte meg, a Gazal XI-re rokontenyésztett Gazala (Gazal XI-1–Gasha-317). Maradnék mégis a magyar tulajdonú kancák méltatásánál. Elsőként említem azt a húszévesen is fitt, az arab minden orientális szépségét magán viselő, kiváló mozgással rendelkező bábolnai 191 Gazal XII-t, amely a legendás Amor egyik utolsó, még élő leszármazottja. Kiváló utódok sorával és több nemzetközi tenyészszemlén elért szép eredménnyel írta be magát a fajta történelmébe. Az életmű megkoronázása lehetett volna az itt elért eredménye, ám ez most nem így történt.

Amurath Maisa (Magdan o–Elsbaa VIII-90 Vércse) a Pelsonius Ménés egyik legértékesebb kancája, többszörös champion cím birtokosa, csikói mind a sportban, mind a szemléken előkelő

helyen végeznek. Itt a szemlén a championátus harmadik helyére rangsorolták. Szintén jó benyomást keltett a Pelsonius Ménés Siglavy Bagdady XVI-7 Szolli nevű kancája, amely olyan rá-mával, mozgással és csontalappal megáldott kanca, amely a fajtában ritkaságnak számít. Végül, de nem utolsósorban a Nakicer Kft. által bemutatott O'Bajan XXI Flóra (O'Bajan XXI–Shagya Filler) méltatására térnék még ki, amely származásában magán viseli a repápusztai tenyészet modernizálásának jelentős állomásait, típusában pedig a legszigorúbb elvárásoknak is megfelelő, emellett jó ménutóddal és kiváló tenyészkanccakkal is gyarapította a fajtát.

Minden tenyészszemle legszebb szakasza a mének versengése, és ez nem volt másképp itt, Kaposvárott sem. Talán az egész rendezvény legerősebb osztálya volt a 4–6 éves mének versenye. A hét induló minőségére jellemző, hogy a „leggyengébbnek” találtatott mén is közel 8 pontot ért

el, amely jól jelzi, hogy itt a fajta krémjéről van szó. Illő volna, azonban helyhiány miatt nem tudunk most valamennyiről megemlékezni, így szubjektív módon emelem ki néhányukat. Rám a legnagyobb benyomást NCS Gazal Kalifa tette, amely Gazal XVIII és O'Bajan XX Nedda utóda. Utóbbi svéd import kanca, dr. Novobáczky Iván Nagycserei Ménésének egykori ménnevelő sikere, maga is a tenyészszemlék sztárja volt, szinte mindenhol nyert, ahol rajthoz állt. A hatéves Gazal Kalifa típusában és mozgásában mindenben a legkiválóbb shagya tulajdonságokat mutatta, mintegy felállítva a fajta etalonját. A General Inspeed Kft. ménje kitűnően bemutatva végül osztályában a második, a championátusban a harmadik helyet szerezte meg. A nagyon kiegyenlített osztály holtverseny utáni győztese a bábolnai Shagya VIII törzsmén lett (Shagya V–127 Gazal XIII), amely már-már a félvéreket megszegyenyítő méretével és nagyon sportos megjelenésével >

➤ keltett sikert. Ehhez persze az is hozzájárult, hogy a mén felvezetője, Vaskó Tamás a profikat megszégyenítő ügyességgel mutatta be őt. A dicséret egyébként vonatkozik az összes bábolnai felvezetőre, akik mindent megtettek a lovak mozgásának kidomborítása érdekében. A kissé túlfűtött, de kitűnően idomított és közben tartott mén a championátusban végül a második helyet szerezte meg, ezekkel az adottságokkal mindenképpen érdekes volna a sportkipróbálása is. Hasonlókat lehet elmondani a Pelsonius Ménes lováról, Koheilan Vendel P-ről is, amely a fentebb már méltatott Amurath Maisa anyai féltestvére. Nagyon tetszett még két fiatal négyéves mén, az O'Bajan Basa apaságú O'Bajan Formás (teny: dr. Vucskics András, tul.

O'Bajan Basa-3, junior champion kanca a fiatal osztályok legmagasabb pontszámával

General Insped Kft.) és az Amor vonalú Gazal XV egyetlen ménutódjaként szóba jöhető Gazal Herkules, amely O'Bajan Basához hasonlóan O'Bajan XVIII Basra után született, dr. Fitos Gyula tenyésztette és Kemény Ede állította ki.

A 7–10 éves ménnek osztályában kevesebb induló volt, viszont itt már sportban kipró-

bált méneket láthattunk. Így a Pacht Péterrel a díjlovas sportban szárnyait bontogató pej Koheilan Tajmir P-t (Koheilan XIII–Amurath Tilara) a Pelsonius Ménesből, a távlovaglás 60 km-es ob-győztesét, Shagya- Szárcsát (Shagya II-3–Ibrahim-5) Gál Imre gyulai tenyészetéből, illetve azt a sárga Koheilan Karsalyt, amely a délben megrendezett ugróbemutatón is megcsodálható volt, amint lovasával, Kovács Emesével bemutatkozott. A páros idén megnyerte a Zala megyei ugródöntőt, és sikerrel vész részt a military ob-fordulókon is. Koheilan Karsaly, amely a gidrán fajta nemesítésében is érdemeket szerzett, Vörös József tulajdonában áll Gyűrűsön. Ha már szóba hoztam az ugróbemutatót, itt kell megemlíteni, hogy Karsaly mellett Mersuch Emiliana P. is sikerrel mutatkozott be Bán Nikolett nyergében. Mindkét kitűnő ugróló a Pelsonius Ménesben látta meg a napvilágot, ez utóbbi azonban Gál Imre tulajdona. A 7–10 éves ménnek osztályának győztese végül Koheilan Karakán P. (Koheilan XIII–Koheilan XXXIII-28 Korona) lett (tulajdonos a P+B 2009 Kft.), amely viszont korábban fogatban volt kipróbálva. Így ez az osztály mindjárt jól szemléltette a shagya-arab sokoldalúságát is.

Az igazi csemege a 11 éves és idősebb ménnek osztálya volt, nem túl sok, de annál jelentősebb indulóval. Itt mindjárt rajt-cél győzelmet aratott O'Bajan Basa (O'Bajan XXIII–O'Bajan XVIII Basra), amely később a champion címet is elnyerte. Esetében nem is csak a felvezetésen hozott biztos klasszisát csodálhattuk meg, hanem szépszámú ivadékcsoportját is, melyek csaknem mind a mezőny elejében végeztek. Határozottan javítja a típust, finomítja a küllemet, és nemcsak az ügetés, hanem a lépés tekintetében is javítja a mozgást, amely a ma élő egyik legkihasználtabb shagya-arab ménné teszi. Remélhetőleg ivadéka a sportban is tudják bizonyítani klasszissát. Ebben az osztályban indult O'Bajan XX-6 Pagát (O'Bajan XX-199 Gazal XIII) is, amelyet ugróképesége miatt a magyar sportlótenyésztő egyesület is elismert fedezőménként. Lelkes szemlélőként végigkísérve a mén

pályafutását, úgy tűnt, küllemét tekintve most ért el a csúcra, kiváló nyaka, mozgása és a csak idősebb korban jelentkező szikár orientális vonásai megerősödtek. Kiváló kondícióban számomra a szemle egyik csúcspontja volt a bemutatkozása. Mindkét mén tulajdonosa a Viagora Bt. és Vucskics András, jelenleg pedig Tiszafüreden állnak tenyésztésben. Szintén nagy hatással volt a szemlélőre Siglavy Bagdady XVI-Kabir P, amely olyan rámát és csontalapot képvisel, amely párját ritkítja, megfelelő párosítással az ő utódai még okozhatnak meglepetést a fajtában. Végére hagytam egy veterán sportlót és tenyészmén, a 19 évesen is fitt Koheilan Kenitra méltatását, amely több mint kétszáz ivadékkal a félvér fajtákban a legjobban kihasznált shagya-arab mén. Saját, főképp military- és ugrósport-pályafutása mellett kitűnő utódai vannak a távlovaglásban is. Jelenlegi tulajdonosa, Tóth József nem titkoltan ebben a sportágban kívánja képességeit kamatoztatni a tenyésztésben.

Epilógus

Általánosságban tehát elmondható, hogy jól felkészített és nagyon ígéretes egyedeket neveztek a tenyésztők. Mondhatjuk azt is, hogy a hazai tenyésztés krémjét láthattuk, olyannyira, hogy a bírói grémiumnak igazán nem volt könnyű dolga. Így az itt elért rangsort inkább tekinthetjük a pillanatnyi szubjektív megítélés eredményének, mintsem a tenyésztés továbblépésének iránytűjeként, hiszen több osztályban is olyan

Koheilan Fáraó P., junior champion mén itt sem talált legyőzőre

egyöntetű minőségű lovakat láttunk, melyeknek egyaránt fontos helye van és lesz a hazai tenyésztésben. A látottak alapján nyugodtan elmondhatjuk – és erre jó lenne, ha a közvélemény is jobban felfigyelne –, hogy van egy olyan lófajtánk, amivel piacvezetők vagyunk Európában. Hátra azonban nem dőlhetünk, eufóriára pedig végképp nincs ok. Bár a távlovaglásban magyar shagya-arab lovakkal elért sikerek kijelölhetik a fajta továbbélésének (értsd piacának) irányát, a jövőben arra kell törekedni, hogy sikerüljön is megőrizni az eddig kivívott helyünket! Látni kell, hogy a környező országokban (Románia, Szlovákia, Ausztria) komoly állami segítséggel ösztönzik a tenyésztőket a fajta felvirágoztatására. Ezzel szemben nálunk az eddig elért eredmények – az állami Bábolnai Ménes koordináló szerepét nem csökkentve – mégis jórészt a magántenyésztők, ménesek zsebéből kerültek megfinanszírozásra. Az állami segítség pedig génmegőrzési támogatás keretében merül ki, ami jóval kisebb annál, mint a konkurenciát jelentő államokban, ráadásul a bürokrácia papírtengerében elvesznek az egyszerű tenyésztők. Mindennek fényében becsüljük meg még jobban azokat a tenyésztőket, akik tűzön-vízen át kitartanak a fajta mellett, és minden viszontagság ellenére ilyen minőséget képesek produkálni. Részemről megemelem a kalapom, és csak gratulálhatok hozzá!